

10-lecie kierunku gospodarka przestrzenna
na Wydziale Geodezji i Kartografii Politechniki Warszawskiej

Absolwent interdyscyplinarny

Otwarcie zarówno kierunku gospodarka przestrzenna dekadę temu, jak i kierunku geoinformatyka w bieżącym roku akademickim dowodzi, że w środowisku geodezyjnym nie brak pomysłów na rozwój – z zadowoleniem stwierdził rektor Politechniki Warszawskiej prof. Jan Szmidt.

Okazją do podsumowania 10-letniego okresu studiów na kierunku GP prowadzonego na Wydziale Geodezji i Kartografii PW była konferencja naukowa pod hasłem „Gospodarka przestrzenna w naukach technicznych” zorganizowana w Małej Auli Politechniki Warszawskiej (8-9 października). Kulisy powstania tego kierunku przedstawiła dziekan WGiK prof. Alina Maciejewska. Przypomniała, że przejście od gospodarki centralnie sterowanej do gospodarki rynkowej w Polsce spowodowało rozszerzenie oferty dydaktycznej uczelni poprzez wpisanie GP na listę kierunków studiów. I od razu w latach 90. kształcenie w tym zakresie na uczelniach ekonomicznych zyskało na popularności. Na pomysł, aby do grona szkół zajmujących się tą dziedziną dołączyła Politechnika Warszawska, wpadł prof. Stanisław Białousz, który przekazał tę inicjatywę prof. Maciejewskiej.

I to właśnie dzięki jej wieloletnim staraniom – przy współpracy z Wydziałem Architektury – w roku 2005 na WGiK został utworzony nowy kierunek studiów. W tym samym czasie profesor objęła funkcję kierownika Zakładu Gleboznawstwa i Ochrony Gruntów, który dwa lata później został przekształcony w Zakład Gospodarki Przestrzennej i Nauk o Środowisku Przyrodniczym. Natomiast w 2009 r. powstała kierowana przez prof. Maciejewską Katedra Gospodarki Przestrzennej i Nauk o Środowisku, która merytorycznie do dziś koordynuje kształcenie na kierunku GP.

Pierwsi absolwenci kierunku GP z dyplomem inżyniera zostali wypromowani w roku akademickim 2009/10. Obecnie może się on poszczycić już blis-

ko 400 absolwentami studiów I stopnia. Program nauczania realizowany na tym kierunku na PW jest mocno związany z naukami technicznymi, a jego głównym przesłaniem jest wyrobienie w studentach świadomości uwarunkowań technicznych, jakie występują w przedsiębiorstwach gospodarczych. Profil kształcenia studenta uzupełnia minima programowe o wiedzę i umiejętności inżynierskie, wyposażając tym samym absolwentów w dodatkowy atut ważny i na rynku pracy, i dla gospodarki narodowej.

Na kierunku realizowane są dwie specjalności. Jedna (środowiskowe uwarunkowania gospodarowania przestrzenią) nastawiona jest na poznawanie struktur przestrzennych w zakresie ich cech przyrodniczych, społecznych i ekonomicznych, druga zaś (urbanistyka w planowaniu przestrzennym) – na projektowanie zarówno strategiczne, jak i operacyjne przyszłych struktur przestrzennych. Studenci kształceni są na studiach stacjonarnych (7-semesteralnych inżynierskich i 3-semesteralnych magisterskich) oraz niestacjonarnych (8-semesteralnych inżynierskich i 4-semesteralnych magisterskich).

Wśród zasłużonych dla powstania kierunku prof. Alina Maciejewska wymieniła przede wszystkim architekta prof. Jana Macieja Chmielewskiego, prof. Bogdana Neya, a także ówczesnego dziekana WGiK prof. Witolda Prószyńskiego oraz prorektora ds. nauczania PW Włodzimierza Kurnika. Zauważała ponadto, że 10-lecie uruchomienia kierunku GP wpisuje się w tym roku akademickim w jeszcze dwie okrągłe rocznice – stulecia odnowienia tradycji Politechniki Warszawskiej (listopad 2015 r.) oraz 95-lecia WGiK (maj 2016 r.).

Obecny na konferencji główny geodeta kraju Kazimierz Bujakowski pogratulował decyzji o zorganizowaniu kierunku GP. Zaznaczył, że przyczyniła się ona do zacieśnienia relacji między geodetami a planistami i urbanistami. Z kolei przewodniczący Państwowej Rady Geodezyjnej i Kartograficznej prof. Bogdan Ney zauważył, że kształcenie na wydziale geodezyjnym specjalistów z zakresu gospodarki przestrzennej może być dobrym sposobem na zmniejszenie bezrobocia wśród geodetów.

Przewodniczący Komitetu Przestrzennego Zagospodarowania Kraju prof. Tadeusz Markowski zwrócił uwagę na interdyscyplinarność kierunku gospodarka przestrzenna na PW, co dobrze wpisuje się w coraz bardziej popularne w kraju tzw. planowanie zintegrowane. Dla wszechstronnie wykształconych specjalistów z zakresu planowania przestrzennego pracy nie powinno więc zabraknąć.

Nowych obowiązków z pewnością przysporzy im podpisana 28 października przez prezydenta ustawa o rewitalizacji, której założenia przedstawił dyrektor Departamentu Polityki Przestrzennej Ministerstwa Infrastruktury i Rozwoju Rajmund Ryś. Podkreślił on, że przepisy tego aktu zapewnią skuteczne narzędzia do rewitalizacji obszarów zdegradowanych.

Prezes Towarzystwa Urbanistów Polskich dr hab. Piotr Lorens zachęcał z kolei studentów i absolwentów GP do ścisłej współpracy z tą organizacją, co może im pomóc w odnalezieniu własnej ścieżki zawodowej.

Natomiast naczelnik Wydziału Informatyki Geoprzestrzennej GUS Agnieszka Nowakowska namawiała do korzystania

ze zmodernizowanego Portalu Geostatystycznego stanowiącego źródło cennych danych na potrzeby planowania przestrzennego. Przypomniała, że ostatnio uruchomiono mobilną wersję serwisu, a wersję desktopową wzbogacono o nowe narzędzia do analiz przestrzennych.

Podczas jubileuszu nie mogło zabraknąć studentów. Jak przekonywali członkowie Koła Naukowego Gospodarki Przestrzennej, ich działalność daleko wykracza poza udział w wykładach czy ćwiczeniach i obejmuje choćby uczestnictwo w konferencjach naukowych, a także organizowanie warsztatów urbanistycznych czy gier miejskich. Istotną częścią ich działalności jest też realizacja grantów rektorskich, których mają na koncie już 8. Tematem najnowszego jest „Określenie czynników środowiskowych i urbanistycznych wpływających na stan zdrowia mieszkańców m.st. Warszawy. Utworzenie rankingu warszawskich dzielnic”.

Z kolei reprezentujący absolwentów Daniel Piotrowski przedstawił długą listę dziedzin, w których znajdują oni zatrudnienie, jak: urbanistyka, gospodarka nieruchomościami, ochrona środowiska czy administracja publiczna. Z dumą zauważył też, że absolwenci gospodarki przestrzennej na PW są autorami różnych koncepcji urbanistycznych, które już zdążyły doczekać się realizacji.

Podczas konferencji dyskutowano o wzajemnych relacjach nauk technicznych z naukami przyrodniczymi i społecznymi w odniesieniu do gospodarowania przestrzenią. W dwudniowym programie znalazły się 3 sesje: ●cele

kształcenia i rozwoju kadr, ●urbanistyka w gospodarowaniu przestrzenią, ●nauki ekonomiczne, przyrodnicze, rolnicze i społeczne w kształceniu na kierunku gospodarka przestrzenna.

Łącznie wygłoszono blisko 30 referatów, które pokazały różnorodność oferty dydaktycznej i problematyki badawczej prowadzonej w ośrodkach akademickich zajmujących się tą tematyką (PW, UMCS w Lublinie, UAM i Uniwersytet Przyrodniczy w Poznaniu, SGGW w Warszawie, Uniwersytet Gdański, UWM w Olsztynie, UR i Uniwersytet Jagielloński, Politechnika Białostocka czy Uniwersytet Łódzki). W większości różnorodność ta – jak można było zauważyć – jest wynikiem zainteresowań badawczych kadry dydaktycznej oraz charakteru uczelni.

Związek nauk technicznych z gospodarką przestrzenną najwyraźniej zaznacza się w powiązaniu z takimi dyscyplinami, jak: architektura, urbanistyka, geografia oraz geodezja i kartografia. Niewątpliwie nauki techniczne wzbogacają zakres merytoryczny GP, ujawniając związki umożliwiające współpracę w ramach nauk technicznych, społecznych i przyrodniczych – stwierdzili w podsumowaniu spotkania członkowie Komisji Wnioskowej w składzie: prof. Krystyna Czarnecka, prof. Jan M. Chmielewski i prof. Bogdan Ney. Ich zdaniem wymaga to doskonalenia powiązań pomiędzy tymi dyscyplinami naukowymi. Niewątpliwym problemem jest trudność osadzenia GP jako dyscypliny naukowej w konkretnej dziedzinie naukowej oraz brak jej absolwentów (np. planiści przestrzennego) na liście zawodów.

Zaprezentowane historie formowania się interdyscyplinarnego kierunku oraz rozwój oferty dydaktycznej w różnych ośrodkach akademickich wskazują na zasadność kształcenia kadry akademickiej. W tym celu należałoby zadbać o standardy i minima programowe zawierające wspólne elementy we wszystkich uczelniach kształcących na tym kierunku zarówno na studiach licencjackich, inżynierskich, jak i magisterskich. Takie standardy powinny być wypracowane w ramach współpracy międzyuczelnianej oraz przy udziale Towarzystwa Urbanistów Polskich i Związku Miast Polskich – podkreślono w podsumowaniu. Zwrócono też uwagę, że obecnie uwarunkowania prawne i finansowe funkcjonowania uczelni wyższych nie sprzyjają racjonalności procesu kształcenia z uwzględnieniem wszystkich potrzeb rynkowych krótko- i długoterminowych.

W pracach badawczych dyplomowych i doktorskich realizowanych na kierunku GP można zaobserwować dużą różnorodność problematyki i reakcji na wyzwania rynkowe dotyczące roli czynnika ekonomicznego w gospodarce gruntami, użytkowaniu gruntów oraz planowaniu urbanistycznym – to kolejny wniosek sformułowany na zakończenie spotkania. Jednym z przejawów jest wprowadzenie do planowania oceny skutków finansowych uchwalenia miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. Projektowanie urbanistyczne dotyczy systemów wielokrotnie złożonych. Akcentowano, że ta złożoność wymaga zarówno uwzględniania doświadczeń uzyskiwanych w badaniach naukowych prowadzonych w licznych dyscyplinach naukowych, jak też interdyscyplinarnych kontaktów i współpracy.

Konferencji towarzyszyła wystawa plakatów i posterów prezentujących przedmioty nauczane na kierunku, liczne prace studenckie wykonane w ramach zaliczeń i dyplomów oraz efekty Międzynarodowych Akademickich Warsztatów Urbanistycznych przeprowadzonych w 2013 i 2014 r. w Konstancinie-Jeziornie we współpracy z paryską Sorboną i SGGW.

Tekst i zdjęcie Anna Wardziak

Organizatorami konferencji byli: Politechnika Warszawska, Wydział Geodezji i Kartografii oraz Katedra Gospodarki Przestrzennej i Nauk o Środowisku z udziałem Koła Naukowego Gospodarki Przestrzennej. Sponsorem konferencji została firma Ricoh. Patronat medialny nad tym wydarzeniem objęła redakcja miesięcznika GEODETA i portalu Geoforum.pl